

Сільські двісті

КУПИТИ

Про книгу

Продовження сільської саги Миколи Шпаковського та Ростика Фука, котре доповнює та перетворює попередню книжку "Сільські вісті". Нові оповідання з яскравими сюжетами та не без моралі відкривають часто зневажені масовою культурою побут і щоденні турботи мешканців сіл.

Микола Шпаковський
Ростислав Фук

СІЛЬСЬКІ ДВІСТІ

Микола Шпаковський
Ростислав Фук

СІЛЬСЬКІ ДВІСТІ

Тернопіль, Україна
Видавництво «Крок»
2016

Село і врем'я

Веселіше було жити до колгоспів, коли кожний господар мав своє, брав стільки моргів поля скільки міг обробити. Потім большевики прийшли і розкулачили: плуги, коси, ґраси, пообчищали комори і стайні — всьо позабирали тай зігнали людей докупі в тоті колгоспи. Дурного робота. Перед тим всі мали маєтки, а туво платили копійки і не на себе ти робив, чоловіче. Але зато навчили нас красти, можна було си ціхенько добалакати з комірником за путню жому чи зерна. Всьо спідтишка! Наші света помінели на свої, принесли гармошки, по тілівізору почавсі балет.

А потім Хрущов сказав жеби всі садили кукурузу. Скільки то ажіотажу сі зачало! Тотою кукурузою затикали всі дзюри: робили хліб, гнали горівку, придумали кукурудзяні палички... Старші люди повідають, жи навіть ліфчики і майтки з неї плели. Але кукуруза кукурузов, а бараболя то і є наш галицький хліб. Як вона зуміла нас об'єднати! І суботніки робили для піонерів, і до бабці їздили до села. Ну і само собою на дачі замість квіток цвіла бараболя.

А раз на рік по жнивах в колгоспі робили обжинки, виставлевсі великий стіл, голова від імени райкому поздоровлев зі збором урожаю, всьо жерло і пило, сказитисі можна! Коли бригадир вже зовидів, жи робочі залєли си сливку — то казав їм аби сі збирали і можут зо столу брати всьо шо хочут, всьо для людей, для роботєщого народу. Хто горівку в кишеню, хто капчонку під сорочку — і валили по лісах сьвіткувати далі. Деякі по дві неділи не верталисі додому, так всього було багато. А ше знаїте, старші хлопи як си ґольгнули то вже сі вобіймали, плакали і жалілисі їдно другому. Деякі випоминали якісь давні жалі і кривди, троха сі тербали, але все лишалисі колеґами.

В той час жінки так само дурно часу не гаяли. Заким хлоп в запої, можна було нарешті в хаті поприбирати, попрати, вобмитисі і сходити на вечоринку, де сі збирали такі ж самі жертви любові. Шо то вони вже там тіко не сплітали: і чоловіків своїх кляли, і Стефці Маціборковій всі кістки перебирали (бо в неї чоловік агроном і його закликали в Гедеер

на конференцію), і жалілися як то тяжко на фермі коло свиней, як то руки всі потріскали і спина болит. Ну але робота є робота, не хтіли в молодості поїхати до міста в петеу вчитисі, то тепер гімна загортают. Найбільше свято було то коли чоловік вертавсі з тих лісів. Отоді можна було клясти на чім світ стоїт, тепер то сі називає релаксация.

А вона теперкай ми каже — розводимсі, то не життє, так більше не годен, дітий собі возьму. А я прийшов'ім нароблений, на обісцю багато роботів, деревцета тре пощепити, на ферму привезли міндобрива — всьо бігом приймити. Здалобиси поїхати на заробітки, але де там. Хлопів обчищають ше на границі або наші рікїтьори, або їхні. Пантрує одне за другим. То приходжу додому, наївсі, скинув шкрабаки, помив ноги тай спати. А вона до мене тулиться і тулиться, ніц-но руками мнецкає. Кажу їй, жеби ми так не шкробала, бо я ї зара вшкробаю. Може хлоп хоче спати. Обідиласі.

Теперкай тре буде поїхати до району, взети розвод, оформити аліменти і виписати її з хати. Бо ше до грома набере на мене кредитів чи шо. А най сі викачає. Маруциного Мироська з Іспанії привезли в трумблї, як він взнав, жи його баба спит з його братом. Всьо зара про то і говоре. Колись не було такого публіцтва, а навіть як було шось сі стало — то ксьондз довго до причастія не приймав. Взимі хлопї зо жінками не дуже разом спали, бо тогди в хаті були старі і малі, а часом і худобу приводили, як зима та була фест зимна. Не було дуже як. А весном як річка сі розмерзне і прилетят бузьки — вже можна було троха побути разом тай піхчи до лісу. Хлопці йшли до дївок, а не дівки до них.

Ая, зара молодьож бігме яка грамасьна стала. Назнімают махабунди всякого на телефони і потім в інтернет викидают. Був я в тім інтернеті, їздив на провідну неділю в Хоростків до Славка Стойка за музику на весілле сі домовляти для малого, куроче аванс завозив. То він ми показав. Мати Василева! Та там і по троє, і по четверо, і з псами, і з неграми... Пішов після того зразу по приїзді до церкви, то мене ксьондз півтора години сповідав, всьо гет чисто вислухав, сказав прочитати двайцїть раз Отче Наш і вісімнайцїть Богородицю. А потім закрив церкву, задер рясу і прожогом побіг городами до попаді.

Але він в нас страшне який зацьонтий. Любка Маґалясова як з Петькою сі розвела і розписаласі з Волегом Кіндрацким, то шлюбу він

їм не дав. Їздили аж до Тернополя, а там їх направили до зарваниці, то вони там шось місяц сі молили. Тай правильно — чого то сі розводити? Тре було перед тим сі дивити яке воно дурне чи мудре. Бо розвод то вже і без того дурість. Того тре за господаркою сі дивити, а не глупствами заніматисі. Як би там не було, а життє в селі то вам не пуделко з сірниками...

Село і готіка

При тих королях добре жили гробарі, бо хто там міг зовидіти, що з небощиком є по смерті, вже були такі, жи витігали си зо склепу короля чи королеву, ну бо тіжка зміна, три через три, нема з ким побалакати, а так-во си пограєш в карти на щиглі чи на гроші тай всі довольні.

Повідав мені їден хлоп, як читав книжку про такого, жи там тії гроби копав. Сам жив в гробівци прабабці, бо жінка його вигнала з хати, нічно кляла як від него землев смерділо. То він там добре обживсі, зробив си буржуйку, вмів чаю си зварити, а по похоронах і горівки мав як хлебнути.

А як то буває, як си поспорут! Їден другого під'юджує: “Як зара підеш і закопаєш на чийсь могилі отойво хрест — з мене флешка горівцуні”. А то зимниця, лютий місяць, глуха ніч. Той сі рухом вдєгнув в шинель тай повалив. Запхав той хрест на гробі Явдоськи, жи завфермом була і не годен хлоп стати на рівні ноги. Пробує-пробує і ніц не виходе. Злапало го серце і рано го знайшли люди, як йшли на першу ходку на автобус. Казали, жи він той хрест так запхав, гет через шинель і та го тримала. Другі казали, жи не можна так грішити, бо то сьвіте і не можна з тим такво сі бавити.

А в Васильківцях шо сі стало — після похорону поставили хлопам файного могорича, до него пива хмільного міцного, дві пачки Пріми, то вони мали ше до вечора хреста запхати. А ті так сі понапивали, жи витягнули на дорозі знак «40» і вкопали на могилі. То добре, жи той хлоп мерлий мав якраз 40 років і був гаїшніком. Рішила родина так і лишити, тільки в середину нуля вчепили його знимку в кашкеті і пагонах.

Якось-то розказував Богдан Іванович з Бернадівки, троюрідний брат мої другої бабці. Каже, жи пару літ тому видів Стефка, а той дуже любив їздити на рибу, би вдома не сидіти. Але так-во була така нездала погода, вітриско, лєє дощ, жи хлоп си мусив вдігнути куфайку задом-наперед, би вітер не задував, як їхати на мотороліку. І їде він через міст, а там нема поруччє, шось не так покрутив керівницьом і вилетів в

річку. Проходили якісь пацани та давай ратувати. Витігнули, вже відкачали, Стефко вже очі відкрив, але ту пацани дивляться, жи шось не так з том головою і куфайком, шо робити? Скрутили му голову, би всьо грало. Замордували хлопа. А чи не можна було липнути, в який бік крутити? Але так сі стало, всьо не відгадаєш.

Їх потім засудили, дали 4 роки тому, жи порадив не в ту сторону покрутити, і 8 тому, жи покрутив. Більше не давали по «снісходітельним обстоєтельствам», бо вони якби хтіли помогчи в тім ділі. Посадили їх в Дрогобичі, то перший звязавсі з якимись злодіями, вони обкрадали свіжі могили. А другий якраз після тюрми не годен був роботи си знайти і пішов тії могили людем копати, бо шо мав робити? І такво раз вночі сі здибали старі колеги на цвинтарі — той тільки-но закопав, а той вже розкопувати взявсі, бо по наводці сказали, жи в небощика було сім золотих зубів і два перстені на пальцях від двох шлюбів. Ну короче той копальщик як намотав срок став дуже побожним і нефайно йому то всьо виглядало, не по-християнську. А вже був троха під муху, тай взяв гаратнув того свого бувшого колегу ломом по плечах, то потім знов сів вже на парканайціть років, Але, як кажут старі люди, за правду.

А то вже повім про свою бабцю. Була в неї така коліжанка Сташка, жи любила си випити. Повідала історію про то, жи в Сибірах намерзласі, заробила жиляків на ногах, то теперкай мусе відігріватисі. Раз приходе Сташка до мої бабці на іменини, приносе кошичок квітів, би сі підлизати, хитра була. Бабця сі втішили, витігнули з льоху бутель самогонки, нарізали солонини і вогірків, налєла в шклянки, ну і так си капку побалювали. А на другий день бабця сі придивленют до тих квіточок і під листочками зобачили хрестики, то вже допетрала, жи та потігнула їх з цвинтара. Але вже сі знервувала, пішла до Сташки з тим кошиком і повішала го їй на шию, аби знала, як відбирати від мерлих.

Було би всьо файно, але за сорок днів Сташка вмерла. Чи то горівкою втруїласі, чи може малінезом несвіжим, того вже ніхто не скаже, бо жила сама. Але кажут, жи аж її перекривило як в трумблі лежала. Але таяк баба була така, шо і випити любила, і вміла компанію для того знайти, то поставили хлопцї коло її фігурки столик і дві лавочки. А поховали стару в хабазах, майже на кутку цвинтара, вже аж за польськими гробівцями. То тепер кождий хлоп туда приходе як має

мінутку, бо там все можна знайти що гольгнути. Після півночі, правда, не ходят, бо щось там гарчить, і кажуть, на рано вся горівка, яка сі лишила, дивним образом впитуєссі в землю...

Село і порошки

І ніц ту не змикитиш. Воранка то є воранка. Колись більше кіньми, а зара трахторами. І так всюда. Соляра вже не та, буде дорожча. А я копаю від руки, рискальом. Бо то позбавляє всіляких депресій. То єднанне з природом. Потієш і валиш до п'єтої, до смеркання.

Ше туво годинники з неділи будут переводили, то взагалі роботи не буде. Нуська Чубата роби в шпиталю, то там в тих, жи переломи мають — то найліпший гідромецентер — казали будут заморозки з понеділка. Мало того, шо до четвертої маєш сі справувати, так ше й рискаля можна в землі зломати, так зимно буде. Тре буде малого з Кременця кликати на поміч, він там на агронома сі вчит. Мусит пари пропустити, всьо порахувати, а шо зробиш...

То так само ломе як радикалїти. Часом собі думаю, чи то я такий дурний чи ми всі разом. А я прийшов до гамазину і ту настрїв колеґу. Він ше малий був, як я го видїв. Але десь робе біля області. Має мотоцикля і нині ми розказував як то зле падати на асфальті, бо ліпше на траву чи в якусь перину. А ше ми розказав шо старших людий виручає рука, права або ліва. Є тут їден вуйко, жи має пенсію гастарбайтерів, нїдзно німецкі кіна сі диве.

Заробив він си горба десь в Саксонії чи то Вестфалії, ну їдним словом там, на німіні. Робив на шахтах. То каже, жи їдного разу його в тих дзюрах якраз і протєгнуло. Тепер йому німці ше больничне оплачуют каждый березень і листопад. До него баби як по молоко бігают — той горб всьо знає. Такво прислони котра руку до него, то він вже і відразу каже які в неї болячки і від кого. А ті баби, жи троха молодші, то дуже довольні з його хати виходять, тішатсі, аж порскают, бо він там багато тих німецьких кінїв видїв, різного характеру. Старий, а ше і словом, і ділом помогчи може якщо шо.

Постарші вони такі є. Багато не балакают, але зато роблят. Шось десь звідкись приносят на будову хати, якісь калими мають, бо знают з ким сі знати. І в них було певно запрограмовано. Щебінь, пісок, антрацит. Випю'т часом з тобом на Рїздво і Великдень три сімки, як

Христову кров тай співаємо. А я так не годен жити без трудової книжки, жеби мати потім тисечу гривнів в кишени, бо за то ніц не куп'ю!

Ну а шо ж, назвавсі фермером, то гаруй. Як малий сі вивчит, то буде помагав. Ше рік лишивсі. Я вже зачав горівку потроха гнати, бо час непевний. Хіба може до армії його возьмут на літо, але казав прапор їден, він в зятях в Любки Кузіковскої, жи певно то востатний осінній призив і всьо. Та дав би Бог. Аво вженю його на тій Підодвірного малій, тай будут при мені зо старою жили. Він в мене майстер по всьому, Мічурін. Колись як був менший, то лапав голубів і кидав їх в клітки до крілів, казав, шо то селекція сі називає, в них єднакові набори якихось там хроносомів, то або крілі дієтичніші станут, або з голубів можна буде перини напихати на зиму. Раз відкрив клітку, то повилітали ті всі крилята, жи від того гріха сі вродили...

Казав ксьондз Іван на проповіді, жи не можна закопувати здохлих псів і котів біля яблуньок, а в нас так люди роблят. Бо та їдь потім переходе через кампоти і люди стають зліші, менше на тацу дають. Тай тре мати совість, бо то Адам з Євом любили талувати ябка. А я си подумав, як то, в них було двох синів і то їден другого забив через якийсь кавальчик печеного тушканчіка. Подумав, як то люди від них сі почали народжувати, хлоп з хлопом, шо за публіче? Ну то я си закопав Барсіка біля сливки і на другий рік повиросли гет патлаті сливки, жи мусив їх брити перед тим як їсти! А жеби було борше — то взєв від малої крем для депіляції, насмарував і готовченко. До чого світ дійшов, без хімії зара ніяк, як без рук. Закалатаєш собі їдзєня з порошку і вже час зекономив! Але кажут, жи так недобре, бо потім камінне в нирках буде чи той гастрит. А дохтор сказав жи не буде в мене гастриту, бо вже є, то вже сі тим не гризу.

Але шо своє то своє, як казав мій вуйко: «Сам сі висрав, сам потім тим города пригноїв, і вже бараболя не так шкодит на жулудок, бо ж всьо твоє, імунітет». Протів природи не попреш, хоче, франца, аби всьо по її законах було. А то вино з порошка, пиво з порошка, горівка з перепелиними яйцєми, де ж тут здоровля? Єдні поноси.

Село і секс

Їдріт го в корінь! Баба файна поки не забалакає. Їду си раненько в маршрутці, думав покимарити. За мною сидит така нічо дівчиниско. Поки не включило тілїфона. Бозю-Бозю, там сі наслухаєш! Модулі, перездачі, та вродила, каліндарики на місячні, ружові ліфчики, свиням тре дати їсти, на візу здати, той не любе, а того не хочу. І в мене хпав. А старші люди знають рецепти на потенцію, петрушку підв'єзувати, хрін примоцувати, підкурити бадилльом — і хлоп як хлоп!

Ти як хочеш сі старай, але як баба ніц не годна но балакати, то роботи не буде. Приїхав'їм позавчера з області, купив своїй хустину, таку файну на базари, за 55 гривнів, а вона каже, жи тепер турецькі ніхто навіть на города не вдіває, не то шо до церкви. Вобсипала мене прокльонами, буцім я весь в свого тата сі вдав, аби тільки зекономити. В всіх вон бабів хлопи як хлопи, гроші заробляють, з Португалії хустини шлют, якусь таку фірму сказала, чи то Барбара, чи Барбарис, то я вже на тії мови памняті не маю. Тепер знов буду ходив два тижні до кози в хлів ночувати поки сі перебісит.

Шли не шли. Недавно однокласника передали з Португалії в трумблї. Вітворають, а то не він, а якись їнакший хлопака, з кульчиками, наколками і ше без ноги. Зато хоть мав сто євро в кишени. То мусили поховати закритого, аби ніхто з родини не видів того куревства. За місяць знов прислали, але вже справжного і мусили перехоронити, вночи, аби ніхто не видів, бо би сі зганьбили. А того першого штурпака поховали біля цвинтара, біля знаку “Стоп”. Тепер ті люди боятьсі, чи зара часом не вишлют ше їкогось, бо на всіх знаків в селі сі не настарчиш. Не село, а трупарка. Передачі то не все добре.

В мене брат молодший, той жи в зятях в Шляхтинцях, прислав мені якось на юбілей колеса до фіри, а ше було місце, то передав якісь конячі вітаміни і дві відіокасети з розмаїтими голими бабами і хлопами. Писав, шо тії вітаміни дуже помічні на хлопську силу. То моя ше мене заставила до церкви йти сі сповідати, бо я сильно до неї приставав. А шо мав робити, вже півтора року з нев не спав як люди, а

надививсі тих кінів, то ше більше сі захтіло. Каже, жи віддаваласі за мене, бо шкода їй мене було, шо я такий кривоногий. Тепер сама зі мною сі мучит, дивуєсі, чо я так багато п'ю.

Ну і хлєпне си хлоп через то. Бо інакше не годен. Флєшка межи базниками, під шіфіром друга, трета під псєчом будом. А баба буде пащекувала, бо наніц не годна. І ти сі чуєш, буцім ти є для того шоби тільки цьвеки забивати і обчищати худобу. Подивишсі “Тітаніка” і сльози самі валят, бо ти так само хтівис плавати на велицьозному корабльови. Але до войска ми взєли в парашутісти, море зобачив тільки з висоти польоту качки. То була фест армія! В тому вертольотови все був ящик горівки, а потім скач і пери портки. Казали нам прапорщіки, жи парашутісти всираютьсі від гравітації. Їден Ѓєнко Цішів сі не всирав, бо мав запори.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

КУПИТИ